

AYAN-I SABİTE

Seyyid Şerif Cürcanî, Tarifat adlı eserinde, bir şeyin ilâhî ilimde teşekkül eden hâline mahiyet, yaratılarak haricî vücut giymiş hâline de hakikat demektedir. Buna göre, **ayan-ı sabite eşyanın mahiyetleridir.**

Ayan-ı sabite değişmez, kaybolmaz. Zira, Allah unutmaktan münezzehtir. Zaten sabit olmanın mânâsı da budur.

Risale-i Nur'da, ayan-ı sabite için "mevcudat-ı ilmiye" tabiri kullanılır. Yine Risale-i Nur'da, mahlukatın ölümle yok olmadıkları, "daire-i kudretten daire-i ilme geçtikleri" kaydedilir. Demek oluyor ki, bir mahluk, yaratılmadan önce de ilim dairesinde bir varlığa sahipti; yaratılınca kudret dairesine geçti, ölümle de yokluğa gitmeyip yine bir ilmî vücuda sahip olacaktır.

O hâlde, ayan-ı sabite mutlak mânâda yok değildir, ama henüz yaratılmadıkları için de mahluk diye adlandırılmazlar. Bunlar, yaratıldıklarında ilim dairesinden kudret dairesine geçmiş olurlar ve onlara artık mahluk denilebilir.

Ayan-ı sabitenin "esmâ-i ilâhiyyenin gölgeleri," oldukları kabul edilir. Bu gölgeler isimlerden haber verirler, ama onlara benzemezler. Mesela, Allah'ın ilmindeki bütün varlıkların suretleri Musavvir ismini gösterirler. Buna göre Musavvir ismi asıl, bu suretler ise gölge hükmündedirler. Bu gölgelerin müstakil bir varlıkları yoktur. İlim dairesindeki taş sert olmadığı gibi, ilim dairesindeki insan da hayat sahibi değildir. Bu mahiyetler, yaratıldıklarında "hakikat" olurlar. İşte bu hakikatler mahiyetlerden haber verirler, onların gölgeleridirler. Mahiyetler de esma-i İlahiyenin gölgeleridirler.